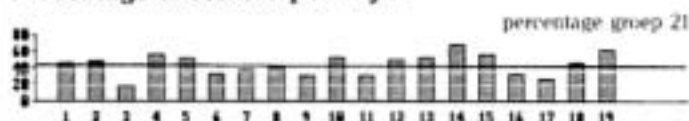

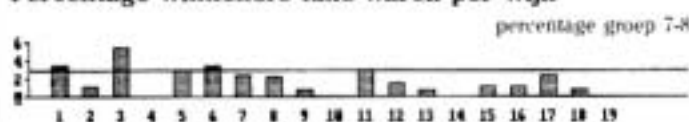
Percentages winkeliers luxe waren en arbeiders per wijk 1806

Wijk	percentage groep 7-8	percentage groep 21
1	3,4	44,4
2	1,1	46,7
3	5,5	19,2
4	0	55,6
5	3	50,8
6	3,5	33,1
7	2,4	36,4
8	2,1	38
9	0,6	31,3
10	0	50,5
11	3	30,8
12	1,4	50
13	0,6	52,2
14	0	67,4
15	1,1	55,7
16	1,1	33,8
17	2,3	26,6
18	0,6	45
19	0	61,6

Percentage arbeiders per wijk

Percentage winkeliers luxe waren per wijk

Wijken met een
hoogpercentage winkels in
luxe produkten >1,8%

1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 17

Idem met een laag
percentage <1,8%

2, 4, 9, 10, 12, 13, 14, 15,
16, 18, 19

Wijken met een hoog
percentage arbeiders >42,8%

1, 2, 4, 5, 10, 12, 13, 14,
15, 18, 19

Idem met een laag
percentage arbeiders <42,8%

3, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 17

Als we deze cijfers op een kaart in beeld brengen zien we, dat de winkels in luxe produkten, met een verzorgende functie voor het omringende gebied in het centrum van de oude stad lagen, met een uitstulping naar het noordwesten (wijk 3). Zie kaart 1. De arme wijken liggen vooral langs de rand van de oude stad en vooral in het noorden, oosten en zuiden. Zie kaart 2.

Opvallend groot is ook de correlatie tussen de arme wijken en de wijken met weinig winkels in luxe produkten. D.w.z., dat de meeste arme wijken weinig winkels in luxe produkten herbergen en dat in de wijken met veel winkels in luxe produkten vaak weinig arbeiders wonen.

Veel winkels in luxe produkten en weinig arbeiders zien we in de wijken 3, 6, 7, 8, 11, 17. Weinig winkels in luxe

produkten en veel arbeiders in de wijken 2, 4, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 19.

Een eerste voorzichtige conclusie zou kunnen zijn, dat het centrum van de stad redelijk welvarend was gebleven — hier vinden we immers de laagste aantallen arbeiders in de laaggewaardeerde en dus slecht betaalde beroepen — en dat het behoud van de welvaart samenhangt met de verzorgende functie van een aantal winkelbedrijven in dit deel van de stad. We vinden hier immers ook het hoogste percentage van dit soort bedrijven. De voormalige havenwijken langs de zuid- en ooststrand van de stad zijn het minst welvarend. Het havenbedrijf heeft dus economisch gezien weinig meer te betekenen. Het zijn conclusies die door verder onderzoek nog versterking behoeven.

Onderzoek per wijk

Na de hiervoor beschreven tellingen is een wijk wat nader onder de loupe genomen. Het is wijk 9 (I) begrensd door Nieuwstraat-Kerkplein-Breestraat-Grote Oost-Jeroenensteeg-Gravestraat-Muntstraat.

Het is een wijk met een weinig uitgesproken karakter. Het percentage winkels in luxe artikelen is laag maar ook het percentage mensen uit groep 21, die we als arbeiders gekarakteriseerd hebben. Om een wat beter beeld van deze wijk te verkrijgen hebben we de verschillende beroepen en bedrijven volgens een fijnere verdeling uitgesplitst en hebben we ook onderzocht hoe de verdeling was tussen huur- en eigen woningen.

Voor dit laatste hadden we de andere reeds genoemde belangrijke bron nodig, namelijk het verpondingskohier. Dat geeft een opsomming van alle onroerende eigendommen in de stad. Het vermeldt de eigenaar van het al of niet bebouwde perceel, het adres, de aard van de bebouwing en het verschuldigde belastingbedrag en soms de verkoop of de afbraak van het betreffende gebouw. Patentregister en verpondingskohier kunnen met elkaar vergeleken worden, omdat door beide dezelfde wijkindeling wordt gebruikt, zij het dat het eerste een numerieke en het tweede een alfabetische wijkaanduiding gebruikt. Ook de huisnummering binnen de wijken loopt in beide boeken parallel. Een handicap is het ontbreken van straatnamen.

Door vergelijking van de adressen van de eigenaars uit het verpondingskohier met die van de bewoners uit het patentregister kan in principe worden nagegaan, of een huis verhuurd is of door de eigenaar bewoond wordt. In het laatste geval zijn de namen voor het betreffende pand in de beide boeken gelijk. Problemen die ontstaan, als huizen onbewoond zijn, in een later stadium worden afgebroken, of wanneer meerdere gezinnen in een woning hun intrek genomen hebben, laten we hier onbesproken. Het zijn overigens wel problemen die het onderzoek flink vertragen. Het is nog slechts voor deze ene wijk gelukt de relatie te leggen tussen de in de beide boeken genoemde adressen. De resultaten van dit onderzoekje naar de verhouding huur-eigendom zijn nog te gering om er enige conclusie aan te kunnen verbinden.

Aard van de bebouwing

Van de woningen in wijk 9 werden er 66 verhuurd en 51 door de eigenaars zelf bewoond. Van deze 117 woonhuizen hadden er 49 een erf, waarschijnlijk een klein tuintje of een binnenplaats, 68 niet. Bij de 49 waren